

Nyrebibelen

Barry M. Brenner red.

Brenner & Rector's *The kidney*

7 utg. 2 bind. 2870 sider, tab, ill. Philadelphia, PA: Saunders. Pris ca. 3500 NOK ISBN-0-7216-0164-2

Dette er den 7. utgaven av *The kidney*. Den er blitt en koloss både i innhold og i tyngde. Den oppfattes av mange nyreleger som en bibel, kanskje derfor det fyndige navnet. Når avdelinger må velge begrenset med bøker pga. trange budsjett, får man her et bokverk til en bra kilopris. En online versjon finnes også for denne utgaven til et lite tillegg i prisen (ca. 700 NOK), med «levende» oppdateringer og småsnacks for ivrige og kunnskapshungrige nyreleger. Med denne bokversjonen som inneholder ti nye kapitler i forhold til tidligere, følger også CD-ROM som inneholder alle tabeller og illustrasjoner, noe som er nyttig for undervisningsformål.

Bokverket er på to bind. Det første omhandler anatomi, fysiologi og patogene- se, mens andre del tar for seg patofysio- logi og behandlingsaspekter ved ulike nyre- sykdommer og ved nyresvikt. Referansene er mange, for eksempel inkluderes 1 215 referanser i kapitlet om akutt nyresvikt – som er på 78 sider. Det er mange fine figurer, kanskje noe kjedelige i fargevalg med ulike sjatteringer av blått, hvitt og svart, og bare unntaksvis fargefotografier. Det er et savn at de lysmikroskopiske bildene ikke er i farger, men det er vel et kostnadsspørsmål. De siste årene er det kommet et vell av informasjon om molekyl- lærmedisin og genetik innenfor nyrefaget, noe som også fanges opp i den nye boken. Patofysiologiske mekanismer er ikke uventet sterkt vektlagt. Bokverket er også detaljrikt om sykdomsmanifestasjon og behandlingsmessige forhold og med refe- ranser til viktige studier der dette er rele- vant. Dette er blitt et glimrende oppslags- verk. Det er lett å finne frem i bøkene takket være en bra innholdsfortegnelse og ikke minst et godt stikkordregister. En bok i hånden er et godt tillegg eller alternativ til elektroniske oppslagsverk som f.eks. UpToDate (www.uptodate.com) som har vært tilgjengelig i mange år, men til en langt høyere pris enn dette verket.

Bokverkets lesere vil først og fremst være nefrologer, men alle med interesse for nyrefaget i ulike spesialiteter, vil ha glede av dette bokverket på nesten 3 000 sider. Etter min oppfatning bør den finnes ved alle indremedisinske avdelinger, ikke minst fordi den er et flott referanseverk.

Ingrid Os

Institutt for farmakoterapi
Universitetet i Oslo

Nytt bidrag til diskusjonen om alternativ medisin

Motzi Eklöf, red.

Perspektiv på komplementær medisin

242 s. Lund: Studentlitteratur, 2004. Pris SEK 280 ISBN 91-44-03044-4

Boken er et interes- sant bidrag til disku- sjonen om betydning- en av komplemen- tære og/eller alternative tilnær- minger i omsorg for og behandling av syke. Mangfoldet i kapitlene og i for- fatternes bakgrunn gir leseren flere

ulike og viktige perspektiver på et aktuelt tema. Leseren får et innblikk i noen av pro- blemstillingene som melder seg når man beveger seg inn i den alternativmedisinske verden. Den er et nyttig bidrag for alle med interesse for alternativ og komplementær behandling.

Man får boken som paperback og den inneholder både en god ordliste (kortfattet beskrivelse av de fremmedordene som er brukt) og tilfredsstillende stikkordregister. Det er få illustrasjoner eller figurer. Redak- tøren angir at målgruppen er høyskole- og universitetsstudenter samt yrkesaktive med interesse for komplementær behandling.

Boken er en samling av enkeltstående kapitler hvor forekomsten og betydningen av alternativ og komplementær behandling diskuteres ut fra historiske, folkehelseviten- skapelige, sosiologiske, filosofiske, kommunikasjons- og medieteoretiske og medisinske perspektiver. Kapitlene er skrevet av 15 forskjellige forskere med ulik akademisk bakgrunn.

Boken består av 13 kapitler fordelt på tre seksjoner, og hver seksjon har en egen innledning. I første seksjon diskuteres medisinsk pluralisme i tid og rom; komple- mentær behandling ses i et historisk og internasjonalt perspektiv med tanke på den fremtidige medisinske utvikling. I andre seksjon behandles forestillinger om helse og søken etter bot ut fra filosofiske, kommunikasjonsteoretiske og etnologiske perspektiver samt pasientens valg av tera- peuter og behandlingsmetoder. I tredje seksjon gjennomgås og vurderes behand- lingsmetoder samt aktuelle spørsmål i forhold til alternativ og komplementær medisin fra et filosofisk, medisinsk og helsevitenskapelig perspektiv.

Her er ingen helhetlig problemstilling, hvert kapittel er selvstendig. Målet er å stimulere til mer forskning på og disku- sjon om alternativ og komplementær helse- og sykeomsorg. Selv om den beskriver den medisinske historie i Sverige, vil mye være sammenliknbart med Norge.

Jeg ser gjerne en slik bok på markedet. Den belyser et felt som allerede berører mange, både brukere, utøvere og dem som verken er utøvere eller brukere. Det jeg savner, er ett eller flere bidrag fra én eller flere akademikere som selv har arbeidet med alternativ behandling.

Laila Johansdatter Salomonsen

Nasjonalt Forskningscenter innen Komplementær og Alternativ Medisin (NAFKAM)
Universitetet i Tromsø

Geriatriciens store bibel

William R. Hazzard, John P. Blass,
Jeffrey B. Halter, Joseph G. Ouslander,
Mary E. Tinetti, red.

Principles of geriatric medicine and gerontology

5. utg. 1648 s, tab, ill. New York: McGraw-Hill, 2003. Pris USD 195 ISBN 0-07-140216-0.

Dette er en stor bok. Den veier 4 kg, har 125 kapitler skrevet av 207 forfattere og er på 1 648 tospaltede, store sider. Den er redi- gert av fem amerikanske professorer, og dette er femte utgave i løpet av 18 år.

Boken har fem deler: Principles of geron- tology, Principles of geriatric care, Organ systems and diseases, Cross cutting domains, Neuropsychiatry, Geriatric syn- droms. Den skiller seg klart fra en tilsva- rende bok i indremedisin, dels ved de gene- relle delene og dels ved at aldersperspekti- vene har bred plass i alle kapitlene om organsystemene. Forebyggende tiltak og screening på sykdom og risikofaktorer er grundig diskutert. Etsiske problemer har bred plass, og det gjelder også dødspleien.

Med så mange forfattere er det selvføl- gelig forskjeller i skrivestil, men redaksjonen har sørget for et felles mønster. Layout, tabeller og figurer er samordnet, og det er lett å følge den felles røde tråd i fremstillingen. Det henger nok sammen med at fire av de fem redaktørene hadde ansvar for forrige utgave for bare fire år siden. Denne femte utgaven er betydelig omarbeidet, først og fremst av pedagogiske hensyn for å gjøre den røde tråden tydeligere.

Dette er ingen lettlest bok, først og fremst fordi den er så grundig. Det biomedisinske grunnlaget er med i alle kapitler, men det legges også vekt på det psykososiale og det kulturelle perspektivet. Funksjon og funk- sjonsvurdering spiller ofte avgjørende rolle i geriatrien og har derfor fått stor plass. Kunnskapsbasert medisin omtales der den finnes. Det tverrfaglige samarbeidet har ofte stor betydning i behandlingen og rehabilite- ringen av gamle mennesker og har fått bred plass. Den nevropsykiatriske delen, inklu- sive demens, er spesielt grundig. Fordelen ved denne store boken er at den er grundig

og oppdatert, og man kan lese kapitlene etter hvert som behovet melder seg.

Alle som arbeider med gamle pasienter vil ha glede og nytte av denne boken. Selv om den er skrevet spesielt for geriater, vil den være nyttig for allmennpraktikere og indremedisinere også. Den kan bidra til at gamle pasienter får bedre funksjon og livskvalitet.

Peter F. Hjort
Blommenholm

Ferdigheter som rådgiver og terapeut

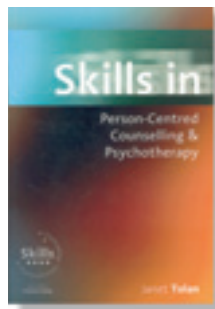
Janet Tolan

Skills in person-centred counselling & psychotherapy

179 s. London: Sage Publications, 2003.

Pris USD 28

ISBN 0-7619-6118-6

Boken er lagt opp som en innføring i rådgivningsvirksomhet og Carl Rogers klientsentrerte psyko-terapiform. Tittelen inneholder ordet ferdigheter, og forfatteren fastslår innledningsvis at en omtale av relasjonelle ferdigheter ikke

handler om teknikker, men om de spesifikke elementer som er av vital betydning i ethvert rådgiver/klient- eller terapeut-pasient-forhold. Det dreier seg for rådgiver/terapeut om elementer som aktiv lytting, aksept/respekt, empati, autentisk kommunikasjon og kontroll over egne reaksjoner. Slike temaer er etter hvert blitt anerkjent innenfor opplæringen av helsepersonell og inngår bl.a. som viktige elementer i undervisningen av medisinstudenter i Norge (1).

Boken er inndelt i 12 kapitler og starter med et kort og forenklet teorkapittel, hvor etter de fire påfølgende omhandler begrepet empati, empatisk forståelse/formidling og kongruens. Dette er den beste delen, der innlagte eksempler og øvelser bidrar til å anskueliggjøre et mye omtalt begrep som er komplekst og vanskelig oppnåelig og som krever integrering av kunnskaper, ferdigheter og holdninger for å kunne komme til uttrykk i form av empati.

Begrepet kongruens eller autentisk kommunikasjon handler om at først når rådgiver/terapeut viser samsvar mellom verbal og ikke-verbal formidling, kan klient/pasient føle seg trygg og akseptert, noe som ikke kan settes ofte nok på dagsordenen for alle fagkategorier innen helsevesenet.

I kapittel 9 brukes begrepet terapeutisk prosess ikke til å beskrive utviklingen i interaksjonen, slik vi er vant til, men til å beskrive

klientens/pasientens utvikling gjennom flere stadier fra rigiditet til fleksibilitet og adaptivitet på avgjørende livsområder. I kapittel 11 går forfatteren inn på profesjonsmessige forhold, bl.a. å kunne ta vare på seg selv som behandler, noe som har fått økt oppmerksomhet bl.a. gjennom forskning på legers levekår, funksjon og mentale helse.

Forfatteren innrømmer i forordet at mange utmerkede bøker har behandlet temaet hun tar opp, og det kan være en passende konklusjon. På norsk finnes litteratur som vel så gjerne kan anbefales dersom man ikke er spesielt opptatt av Rodgers klientsentrerte terapiform (2–4).

Tore Gude
Modum Bad
Vikersund

Litteratur

1. Gude T, Anvik T, Bærheim A et al. Undervisning i klinisk kommunikasjon for medisinstudenter i Norge. Tidsskr Nor Lægeforen 2003; 123: 2277–80.
2. Kringlen E, Finset A. Den kliniske samtalen: kommunikasjon og pasientbehandling. Oslo: Universitetsforlaget, 1999.
3. Vaglum P, Ekeberg Ø, Finset A et al. Innføring i medisinske atferdsfag. Oslo: Cappelen akademisk forlag, 2000.
4. Nerdrum P. Empati i teori og praksis. Tidsskr Nor Lægeforen 1994; 114: 1421–3.

Lite og hendig atlas i hematologi

Harald Thöml, Heinz Diem, Torsten Haferlach, red.

Color atlas of hematology

198 s, tab, ill. Stuttgart: Thieme, 2004.

Pris EURO 35

ISBN 1-58890-193-9

Denne boken er beregnet på leger som er interessert i morfologisk diagnostikk av blod og beinmarg og henvender seg spesielt til de «visuelt orienterte». Den tar utgangspunkt i hematologiske diagnoser og bygger med enkel tekst, figurer og et stort antall fotografier bro mellom klinikk og morfologi.

Min første tanke da jeg fikk denne lille boken i hånden var at det umulig kunne være rom for enda et hematologisk atlas. Den har imidlertid enkelte fortrinn fremfor de fleste andre. Den er praktisk orientert, inneholder et minimum av teori, og har et format som gjør at den passer i frakkelommen (og den er ikke så tung at frakken blir hengende skjevt).

Den starter med en oversikt over blodcelle-nes fysiologi og patofysiologi, fortsetter med diagnostiske prinsipper og prosedyrer for så å gjennomgå de forskjellige sykdommer som kan ramme leukocytter, trombocytter og erytrocytter. Illustrasjonene er av jevnt god, men ikke utsøkt kvalitet. Selvsagt fant jeg ved gjennomlesingen detaljer som jeg ville ha formulert annerledes. For eksempel snakker vi her til lands

sjelden om «hyperkrome anemier», «panmyelopati» eller «panmyelophthisis» og vi kaller ikke medfødt sfærocytose for «mikrosfærocytose».

Spesialister i hematologi vil ha behov for flere detaljer enn de som rommes i dette lille format, men selv disse kan finne gullkorn. For leger under utdanning i indremedisin eller hematologi vil boken kunne gi rask tilgang til de viktigste prinsipper for morfologisk hematologisk diagnostikk.

Finn G.B. Wisløff
Hematologisk avdeling
Ullevål universitetssykehus

Ingen god erstatning

Leroy C. Edozien

The labour ward handbook

242 s. London: The Royal Society of Medicine Press, 2004. Pris GBP 20

ISBN 1-85315-577-2

Dette er en prosedyresamling eller kokebok i obstetrik, laget i C5-format med myke permer slik at den skal passe i frakkelommen. Målgruppen er assistentleger. Teksten er svært kortfattet, det er punktvis listet opp hva man skal gjøre i forskjellige situasjoner. Her er det ingen diskusjon eller vurdering, bare handling. Ifølge forordet skal boken være kunnskapsbasert, men styrken på anbefalingene er ikke gradert. Referanser er heller ikke angitt, men etter enkelte kapitler er det listet opp et utvalg artikler for videre lesing. Boken inneholder noen flytdiagrammer, men ingen illustrasjoner.

De faglige rådene er stort sett greie, og ved å bla i boken får man et inntrykk av hvordan fødselshjelp praktiseres i Storbritannia. Noen annen grunn til å kjøpe og lese denne boken finnes imidlertid ikke.

Standardverket i Norge som utdanningskandidater må være kjent med, er fortsatt Norsk gynekologisk forenings *Veileder i fødselshjelp 1998*. Denne veilederen er nå under oppdatering.

Flere kvinneklinikker i Norge har bedre prosedyresamlinger enn *The labour ward handbook*. Jeg vil heller anbefale prosedyresamlingen fra Kvinneklinikken, Sentralsjukehuset i Rogaland, Helse Stavanger HF, som er tilgjengelig på Internett (www.kvinneklinikken-sir.no/).

Bjørn Backe
Institutt for laboratoriemedisin, kvinne- og barnesykdommer
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet